

НАКАЗАТЕЛНО ПОСТАНОВЛЕНИЕ

№ РД-10-9/ 20.04.2023 г.

Днес, 20.04.2023 г., подписаната **Соня ... Момчилова, председател на Съвета за електронни медии**, разгледах и проверих преписка по **Акт за установяване на административно нарушение НД-01-8/ 14.03.2023 г.**, съставен от ..., на длъжност старши инспектор в Съвета за електронни медии, при свидетели на установяване на нарушението ... и ..., срещу **БЪЛГАРСКАТА НАЦИОНАЛНА ТЕЛЕВИЗИЯ**, ЕИК: **000672350**, седалище и адрес на управление: гр. София 1504, ул. Сан Стефано № 29, представлявана от **Емил Кошлуков – генерален директор**, за следното:

На 23.01.2023 г., в административната сграда на Съвета за електронни медии – гр. София, бул. „Шипченски проход” № 69, е извършена проверка във връзка с постъпила жалба от зрител, свързана с излъчено на 31.12.2022 г. празнично издание на предаването „Денят започва с Георги Любенов“ по програма БНТ1. Лицето изразява своето възмущение от излъченото, посочвайки конкретно частта с участието на **Петър Стоянович** като гост в предаването.

След извършената проверка от Системата за мониторинг на СЕМ на запис на програма БНТ1 на обществения доставчик на медийни услуги **Българската национална телевизия (БНТ)**, излъчена на 31.12.2022 г., е установено следното:

На 31.12.2022 г., в часовия интервал от 07:59:03 ч. до 10:58:35 ч. в програма БНТ1, идентифицирана с таймер-сигнал и лого в горния ляв ъгъл, е излъчено предаването „Денят започва с Георги Любенов“. В началото на предаването водещият казва: „Часът е осем. В утрото на 31 декември с нетърпеливото „Здравейте“ и „Добро утро“ Ви посрещаме от студиото на Българската национална телевизия. Броим вече часовете до Новата година. 16 часа остават! С желание изпращаме старата и с много надежда посрещаме Новата 2023 година. В студиото ни днес, уважаеми зрители, очакваме истинските звезди на новогодишната нощ **Любо Нейков**, **Кръстьо Лафазанов** и режисьора **Димитър Шарков**. Те ще бъдат при нас, за да Ви поканят на специалната ни празнична програма тази нощ. Отминава една година, в която гледахме, преживявахме и се вълнувахме заедно с толкова много и различни гости. Ето, че е време да видим още веднъж най-истинските истории, най-добрите моменти и най-запомнящите се срещи. В очакване на комедийните актьори в студиото Ви оставяме с най-доброто от изминалата година. Приятни минути с настроението и усмивките, които Ви подаряваме на Нова година!“

От 08:52:12 ч. до 08:56:12 ч. в предаването „Денят започва с Георги Любенов“ е излъчена рубриката „Живите архиви“, в която са включени архивни материали. От 08:52:18 ч. до 08:53:08 ч. е излъчен репортаж, в който се съобщава: „На 9 декември 1985 година новините на Българската телевизия започват с репортаж от месокомбинат „Родопа“. Заводът в София е специализиран в производството на малотрайни колбаси, разфасовано месо и кайма. Зрителите се запознават с новата поточна линия за пакетиране на готовата продукция. Цеховете на Държавното стопанско предприятие „Родопа“ постоянно разширяват асортимента, като в същото време гарантират качество на новата продукция. През 1985 година хранителните технолози предлагат за българския пазар нов вид наденица, нов вид малотраен колбас, както и нова опаковка за кайма“.

От 08:53:10 ч. до 08:53:43 ч. е излъчен репортаж, в който се съобщава: „08 декември 1969 година. В градинката пред паметника на Съветската армия в центъра на София е положен камък, на който ще бъде построен паметникът на студента – антифашист. Студентите отбелязват празника си 8 декември с масова инициатива за построяването на бъдещия паметник. Почетният караул рапортува на Първия секретар на ЦК на БКП и министър-председател Годор Живков. Лично Живков прави първата копка на бъдещия паметник на студента-антифашист“.

От 08:53:45 ч. до 08:54:19 ч. е излъчен репортаж, в който се съобщава: „Работниците от Каучуковия комбинат в Плевен обсъждат тезисите на партията от последния конгрес. Датата е 09 декември 1965 година. В Плевенското предприятие за производство на каучук и гумени шушони работниците се запознават с партийните решения за новостите в планирането и ръководството на народното стопанство. Работниците-контрольори и партийни секретари заедно попиват тезисите на Централния комитет на партията“.

От 08:54:20 ч. до 08:55:17 ч. е излъчен репортаж, в който се съобщава: „Годор Живков на посещение в Ботевград. Събитието е от 11 декември 1974 година. Първият секретар на партията, заедно с члена на Държавния съвет Борис Велчев, посещават индустриалния град близо до столицата. Граждани и стопански, и икономически дейци показват достиженията на промишления център в Ботевград. Делегацията първо разглежда Завода за полупроводници, а след това и гордостта на социалистическата индустрия – завода „Чавдар“ за производство на автобуси. Представени са новите модели автобуси за градския и междуградския транспорт в страната“.

От 08:55:19 ч. до 08:56:12 ч. е излъчен репортаж, в който се съобщава: „България – домакин на 20-тата сесия на Съвета за икономическа взаимопомощ. На 10 декември 1966 година делегации от десетки страни се намират в София, за да обсъдят усилията за увеличаване на икономическите резултати и благосъстоянието на народите от социалистическия блок. В рамките на официалните срещи ръководителите на делегациите на СИВ разглеждат специална изложба с образци на социалистическата промишленост. Представители от СССР, Румъния, Полша, Монголия, Унгария и други страни разглеждат телевизори, електрокари, трактори, стругове, поточна линия за бутилиране на вино и много други нови производствени технологии“.

В 08:56:13 ч. водещият на предаването Георги Любенов казва: „Така, очевидно производството, промишлеността, икономическото благосъстояние на нацията са били толкова важни през месец декември. Така се оказа, тази първа десетдневка на месец декември е била толкова наситена с подобни събития през различните години и десетилетия. Господин Стоянович, как Ви се стори тази, ъ-ъ, производствено състезание?“

От 08:56:35 ч. до 08:59:31 ч. гостът в студиото Петър Стоянович казва: „По времето на соца, тъй като нямаше Коледа, хората имаха повече време да развият своя творчески и работнически ентузиазъм. А-а, откъде да почнете, да почнете от месото. А-а, месо! Имаше месо, разбира се, и ние сме яли достатъчно, но то беше малко като, а-а, известния въпрос, който също тогава беше много актуален. Като седнеш някъде, и те питат: „К'во ще пиеш? Точка. Има водка.“ Т.е., същата работа е: „К'во месо искате? Абе, има месо, взимай и бегай“. Така беше и тогава. Ако някой сега смята, че както, като се влезе в някой от големите супермаркети та това, та онова, та имате ли с тая подправка, с оная подправка. Тогава имаше три-четири неща. Първо нямаше въобще, а-а, сурови пилета. Това, някой, ако каже сега на двайсетгодишен човек, че не имало к'ви, там охладени, дет сега ги... глупости. Имаше едни такива замразени, при това мънички бяха по-бройлериодни, а-а, които, ако, а-а, ги заредиш в 120-милиметрова гаубица и изстреляш, мисля, че няма да има никакъв проблем да уцелиш оттука Перник - те бяха (чува се смях зад кадър на водещия), това нямаше два дни размразяване, не знам как ги замразяваха, някъде ги пращаха сигурно във Воркута да се замразяват. Каймата беше в много особен, мелеха, разбира се, в по-малките, старите касапници, месарници, но по едно време някъде може би в началото на 20-те години се появи някакъв суперлюкс, така социалистическия Кореком, в който каймата беше увита в една халваджийска хартия по 250 грама, горе-долу,

както сега е тази кайма народна, дето я дават... По същия този начин бяха наредени така в едни витрини, тогава и витрини се появиха за пръв път за страшна радост на домакините, докато не ги опитаха, като го опитаха, се върнаха обратно към (чува се смях зад кадър на водещия) меленето на месото, да-а, и сега, разбира се, ние тогава не е да сме били... То беше така част от така от общото нямане, така от ежедневието на сиромашията. Но 80-та година си спомням, че за пръв път излязохме от България със..по..., да караме едно лято в Гърция, в южна България, както бихме казали, в Неа Перамос. Сега стана голям курорт. Тогава беше едно село на края на света с едни лозя и отидох при местния, а-а, месар, гусин Никос Флорос, и досега го помня, не знам защо, написах му табелка на месарницата безплатно. И той обясняваше така своята връзка с месото и България. Всички между другото говореха български там, нищо повече не искам да кажа. И той казваше следното: „Отиде България, малко момиче прави свирки - много хубаво. Отиде месарница, баджак и теле синьо - не хубаво“. (Петър Стоянович произнася тези думи с акцент, така както грък говори на български език). Така той обясняваше връзката си с българското месо. Баджак и теле, телешки бут, нали, който той е купувал. Ето това беше отношението на Никос Флорос към месото. Ето, вижте, как са гледали на нас отвън.“ Петър Стоянович коментира и другите репортажи, излъчени в рубриката „Живите архиви“.

В цитираната по-горе част се съдържа изказване, което е в противоречие с добрите нрави, разбираани като критерии за обществено благоприличие, установени в обществото с цел неговото съхраняване. Изречението „Отиде България, малко момиче прави свирки - много хубаво“ създава впечатление, че в България е нормално и приемливо малките момичета да предлагат сексуални услуги, което, независимо, че разказът е за 80-те години, е прието безкритично от водещия и оставено без коментар. Подобни изказвания противоречат на морала, а още по-неприятен е ефектът, че изказването се отнася за малки момичета, т.е. деца от женски пол, както и че е посочено, че това е „хубаво“. Недопустимо е в ефира на националния обществен доставчик да се допускат подобни внушения, извън всякакви норми за обществено благоприличие и съобразяване, че казаното става достояние до аудитория от всякаква възраст.

С излъчването на описаното съдържание, като част от предаването „Денят започва с Георги Любенов“, излъчено на 31.12.2022 г. в програма БНТ1, доставчикът на медийни услуги Българската национална телевизия е допуснал за разпространение предаване в нарушение на един от принципите на чл. 10 от Закона за радиото и телевизията, а именно недопускане на предавания, които противоречат на добрите нрави,

с което е нарушен чл. 17, ал. 2 във връзка с чл. 10, ал. 1, т. 6 от Закона за радиото и телевизията.

Към административнонаказателната преписка са приложени следните документи и материали: 1. 1 бр. DVD-R със запис на част от програма БНТ1, излъчена на 31.12.2022 г. от 07:58:58 часа до 10:58:42 часа; 2. Покана до Българската национална телевизия за съставяне на акт за установяване на административно нарушение с изх. на СЕМ № НД-05 94-00-2/ 10.03.2023 г. + обратна разписка за връчването ѝ; 3. Писмо от гражданка с вх. на СЕМ № НД-05 94-00-2/ 03.01.2023 г.; 4. Пълномощно рег. № 3432/ 30.04.2019 г. на нотариус Богдана Бъчварова.

Постъпило е писмено възражение с вх. № НД-05 94-00-2/ 21.03.2023 г. от генералния директор на Българската национална телевизия, в което се отрича извършването на нарушение. На първо място е посочено, че рубриката „Живите архиви“, в която коментира проф. д-р Петър Стоянович, е в ефир от 15.01.2022 г., като за това време се е превърнала в успешен сегмент на сутрешния уикенд блок на БНТ, с доказано висок рейтинг, често пъти над среднодневния за телевизията, утвърдила се е като забавно-сатирична рубрика с критичен антисоциалистически дух, която предизвиква стотици реакции в и извън социалните мрежи. В конкретното предаване проф. Стоянович разказва свои спомени във връзка със селектираните

архивни кадри от фонда на БНТ за някои отрасли на леката промишленост преди 1989 г., и по-конкретно за месопроизводството и пласмента му. В рамките на тези няколко минути коментаторът представя версията за качеството на някои видове меса, които са били произведени по това време в НР България, принадлежаща на гръцкия гражданин г-н Никос Флорос, като дословно го цитира, имитирайки и гръцкия акцент на неговото произношение, без да влага в този цитат съпричастност, лична негативна оценка или унизителен нюанс към думите на гръцкия гражданин. В рамките на цитата попадат и думите, които споменават за лошото качество на месото и „малки“ (тоест ниски) момичета, довели до реакцията на някои зрители, а от там и на експертите от СЕМ. Подчертано е, че „Живите архиви“ е замислена и се изпълнява като хумористична и забавна рубрика, за която е типична една по-голяма разкрепостеност на езика и поносима пикантност на изказа, но същевременно, въпреки привидно лекия тон – тя дава един сериозен социален, културен и идеологически разрез на тоталитарна България, който е твърде полезен за аудиторията на свободолюбивия 21 век. Без да се отрича известната пъстрота в някои публични присъствия на проф. Стоянович, се сочи, че той винаги е отстоявал демократичните права на гражданите, уважавал е различността и никога не е защитавал крайни, расистки или унизителни позиции. Разказаната история от проф. Стоянович е посветена на качеството на месото, а не на нравите и морала на социалистическа България. Изразява се готовност екипът на предаването за в бъдеще да се въздържа от изрази, които биха могли да бъдат тълкувани двойствено и биха дали основание за възражение от подобен характер. Алтернативно се моли деянието да се приеме за маловажен случай и да се приложи разпоредбата на чл. 28 от Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН).

След като на основание чл. 52, ал. 4 от ЗАНН проверих АУАН № НД-01-8/ 14.03.2023 г. с оглед неговата законосъобразност и обосноваост, и прецених направените възражения и събраните доказателства намирам, че административнонаказателното производство е протекло при спазване на процесуалните правила. Актът е съставен от компетентно лице в предвидения от закона давностен срок и съдържа изискуемите от чл. 42 от ЗАНН реквизити. Неизпълнението на задължението е описано достатъчно ясно, така че да не възниква съмнение относно неговото съдържание. Всички елементи от състава му са изброени във фактическото описание. Актът е съставен в присъствието на упълномощен представител на доставчика и е му е връчен срещу подпис. Доставчикът е упражнил адекватно правото си на защита, подавайки писмено възражение срещу акта.

По отношение на материалната законосъобразност на акта намирам, че е налице констатираното нарушение на чл. 17, ал. 2 във връзка с чл. 10, ал. 1, т. 6 от ЗРТ. Описаната част на излъченото предаване съдържа елементи, които са в противоречие с добрите нрави, разбирали като критерии за обществено благоприличие, установени в обществото с цел неговото съхраняване. Независимо, че е представено като цитат на чужд гражданин, изказването, че в България „малко момиче прави свирки - много хубаво“ е в разрез с общественото благоприличие, а изразът „малко момиче“ в общите представи се свързва с дете от женски пол, а не с „ниско момиче“, както твърди представляващият доставчика. Без да се отрича безспорният авторитет на проф. Стоянович, както и високият рейтинг на предаването, същите не са основание, което омаловажава вредоносните последици от разпространението и ефекта на цитираната реплика.

Съгласно чл. 126, ал. 1 от ЗРТ, за нарушение на чл. 17, ал. 2 във връзка с чл. 10, ал. 1, т. 6 от ЗРТ на доставчиците на медийни услуги се налага имуществена санкция от 3000 до 20000 лева. При определяне на размера на наказанието следва да се има предвид, че не са налице смекчаващи обстоятелства и то не се характеризира с по-ниска степен на обществена опасност в сравнение на обикновените случаи на нарушение от този вид, за да бъде прието за маловажен случай по смисъла на § 1, т. 4 от ДР на ЗАНН. Предвид поетия от генералния директор на обществения доставчик ангажимент за недопускане за в бъдеще на подобни изрази намирам,

че целта на закона би могла да се постигне и с налагането на санкция в минималния размер, определен за този вид нарушения.

С оглед горното и на основание чл. 126, ал. 1 във връзка с чл. 127, ал. 2 от Закона за радиото и телевизията

ПОСТАНОВЯВАМ:

НАЛАГАМ на **БЪЛГАРСКАТА НАЦИОНАЛНА ТЕЛЕВИЗИЯ**, ЕИК: **000672350**, седалище и адрес на управление: гр. София 1504, ул. Сан Стефано № 29, представлявана от Емил Кошлуков – генерален директор, **имуществена санкция в размер на 3000 (три хиляди) лева за нарушение на чл. 17, ал. 2 във връзка с чл. 10, ал. 1, т. 6 от Закона за радиото и телевизията.**

Настоящото постановление подлежи на обжалване и протестиране чрез Съвета за електронни медии пред Софийски районен съд в 14-дневен срок от деня на връчването му на нарушителя.

В случай че нарушителят не желае да обжалва наказателното постановление в частта относно наложената имуществена санкция, може да заплати в 14-дневен срок от връчване на наказателното постановление 80 на сто от нейния размер (2400 лв.). В този случай наказателното постановление влиза в сила в частта относно наложената имуществена санкция от датата на плащането. В случай че нарушителят е обжалвал наказателното постановление и в посочения срок е заплатил имуществената санкция, производството по разглеждане на жалбата в тази част се прекратява на основание чл. 63г от Закона за административните нарушения и наказания.

Сумите се внасят по сметка на Съвета за електронни медии:
IBAN: **BG49 BNBG 9661 3000 1788 01**, BIC: **BNBGBGSD**
БАНКА: **Б Н Б**

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА С Е М
СОНЯ МОМЧИЛОВА

Определям срок за доброволно изпълнение – 7 дни от влизане в сила на наказателното постановление.

В случай на неизпълнение преписката ще бъде изпратена на НАП/ ЧСИ за предприемане на действия за принудително събиране по реда на ДОПК.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА С Е М
СОНЯ МОМЧИЛОВА